

DINOZAURY

ENCYKLOPEDIA DLA DZIECI W WIEKU 7-10 LAT

DINOZAURY

Tekst

Barbara Majewska

Konsultacja naukowa

Mariusz Lubka

Redakcja

Anna Heine

Mikołaj Michałowski

Projekt graficzny

Danuta Błahut-Biegańska

Współpraca

Jarosław Danielak

Wydawnictwo Siedmioróg dziękuje
zarządom Bałtowskiego Parku Jurajskiego i Zaurolandii
za udostępnienie zdjęć (s. 58).

© by Siedmioróg

ISBN 978-83-8279-537-0

Księgarnia wysyłkowa Wydawnictwa Siedmioróg
www.siedmiorog.pl

Wrocław 2022

DINOZAURY

ENCYKLOPEDIA DLA DZIECI W WIEKU 7-10 LAT

Ilustracje

ARTUR LOBUS

SIEDM/ORÓG

SPIS TREŚCI

PREHISTORIA

1. Czas dinozaurów	6
2. Odkrywanie przeszłości	8
3. Historia dinozaurów	10
4. Co to są dinozaury?	12
5. Bogactwo świata dinozaurów	14
6. Tajemnicze zniknięcie	16

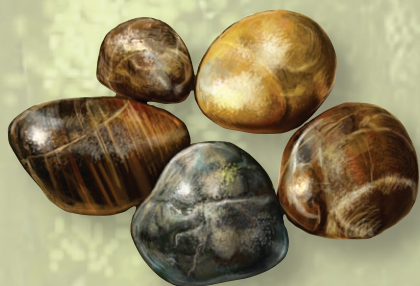
ŻYCIE GADÓW

1. Zdobywcy lądów	18
2. Olbrzym z jaja	20
3. Latające gady z triasu i jury	22
4. Kredowe pterozauiry	24
5. Morskie gady	26

ROŚLINOŻERCY

1. Dinozaury olbrzymy	28
2. Stegozaury	30
3. Dinozaury w pancerzach	32
4. Rogate twarze	34
5. Grubogłowe	36
6. Gady o ptasich stopach	38
7. Kaczodziobe	40

MIĘSOŻERCY

1. Tyranozaur – królewski jaszczur	42
2. Drapieżniki z żaglami	44
3. Sprinterzy	46
4. Opierzone dinozaury	48
5. Dinozaury, praptaki i ptaki	50

WIEM WIĘCEJ

1. Mam pytanie	52
2. Słowniczek	56
3. Wśród dinozaurów	58
4. Galeria	60

Etap w historii Ziemi, który rozpoczął się 245 milionów lat temu, a zakończył, gdy wymarły dinozaury, został nazwany mezozoikiem. Obejmuje on erę dinozaurów trwającą prawie 160 milionów lat. Mezozoik dzielimy na trzy okresy: trias, jurę i kredę.

TRIAS

W triasie istniał tylko jeden rozległy kontynent, zwany Pangeą. W głębi lądu – z powodu dużych odległości od morza – panował upał. Życie rozwijało się więc w pobliżu rozległych, płytkich wód, spływających z gór. Wśród zieleniejących skrzypów i paproci wyrastały drzewa iglaste, które stanowiły pokarm dla prozauropodów – przodków wielkich dinozaurów roślinożernych (zauropodów). Niektórzy mięsożercy poszukiwali pożywienia w przybrzeżnych bagnach, będących dla wielu zwierząt śmiertelną pułapką.

245 milionów lat temu

JURA

Pod koniec triasu Pangea zaczęła się rozpadać. W jurze proces ten trwał nadal. Przybywało nowych mórz i terenów, na których rozwijała się bujna roślinność: sagowce, drzewiaste paprocie, miłorzęby i drzewa iglaste. Życie w powietrzu, wodzie i na lądzie zdominowały gady. Nad wszystkimi górowały dinozaury olbrzymie, które nie musiały się obawiać nawet najgroźniejszych drapieżników.

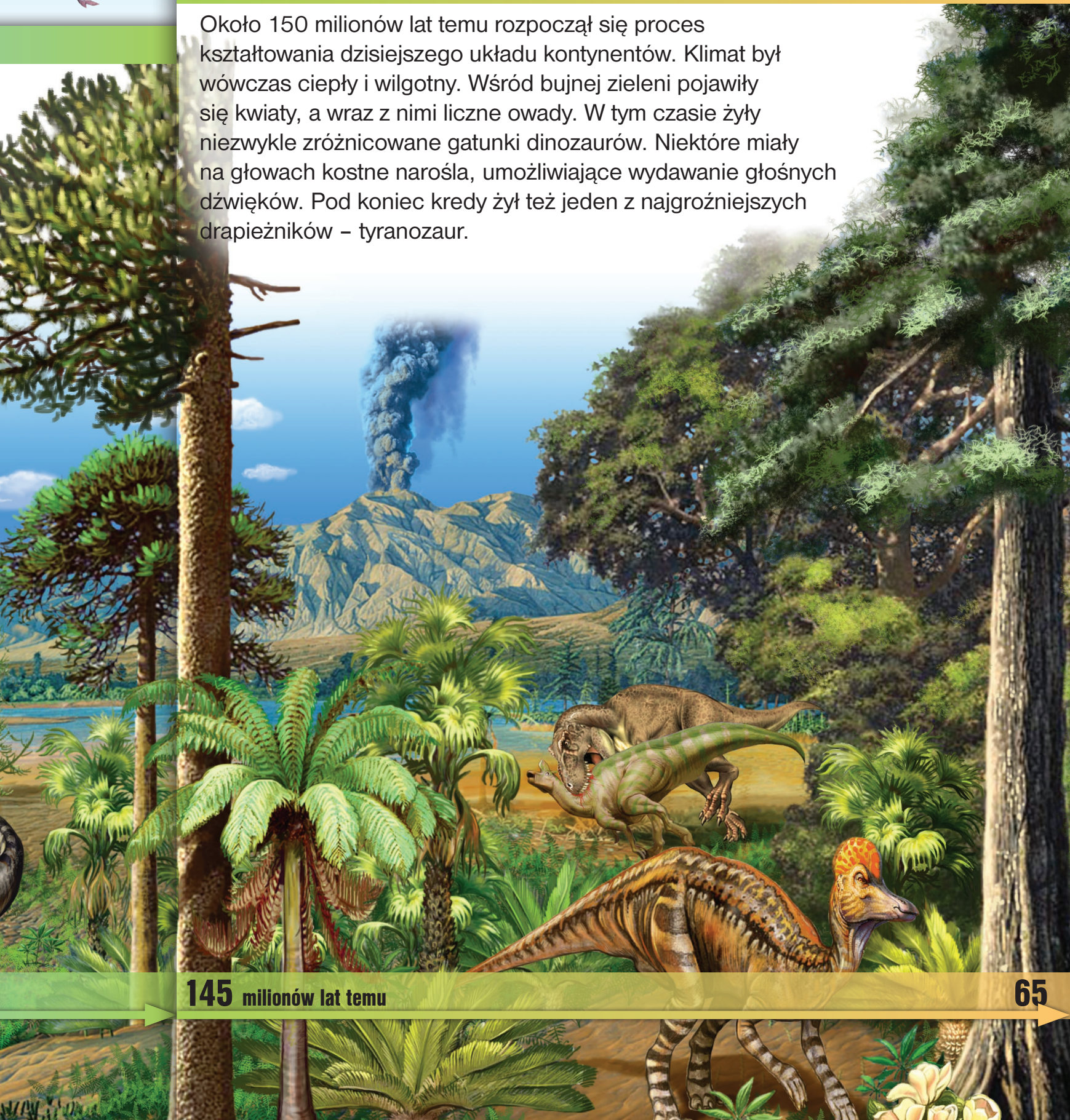

205 milionów lat temu

KREDA

Okolo 150 milionów lat temu rozpoczął się proces kształtowania dzisiejszego układu kontynentów. Klimat był wówczas ciepły i wilgotny. Wśród bujnej zieleni pojawiły się kwiaty, a wraz z nimi liczne owady. W tym czasie żyły niezwykle zróżnicowane gatunki dinozaurów. Niektóre miały na głowach kostne narośla, umożliwiające wydawanie głośnych dźwięków. Pod koniec kredy żył też jeden z najgroźniejszych drapieżników – tyranozaur.

145 milionów lat temu

65

Podstawą naszej wiedzy o dinozaurach są skamieliny, które paleontolodzy odkrywają na wszystkich kontynentach. Do najczęstszych znalezisk należą kości i zęby.

Jak kość zmieniała się w kamień?

Jeśli zwierzę zakończyło życie w pobliżu wody i nie zostało zjedzone przez padlinożerców, jego szkielet mógł się zachować w postaci skamieliny. Skamienieniu mogły też ulec ślady zostawione na mokrym piasku.

■ Kości – przykryte warstwą osadów – pod wpływem wody i trwających wiele milionów lat procesów chemicznych kamieniały.

■ Dziś w wyniku stałego niszczenia skał wyłaniają się skamieliny. Teraz pracę rozpoczną paleontolodzy. Muszą rozwiązać zagadkę: do kogo należały znalezione kości. Tym razem zadanie nie jest trudne, bo charakterystyczny kołnierz i rogi miały ceratopsy.

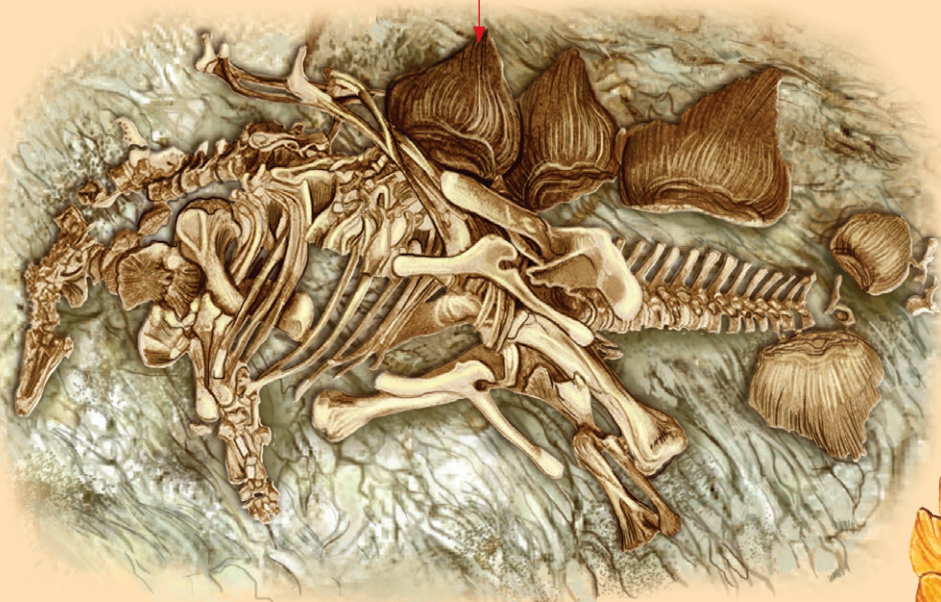
Czym zajmują się paleontolodzy?

Paleontolodzy badają prehistoryczne, wymarłe już rośliny i zwierzęta. Na podstawie znalezionych skamieniałości dinozaurów potrafią odtworzyć ich wygląd i zwyczaje. Rekonstrukcja dinozaura to praca żmudna i wymagająca dokładności. Wydobywanie skamielin uwięzionych w skałach może trwać wiele lat. Równie czasochłonne jest czyszczenie kości oraz odtwarzanie z nich szkieletu.

■ Paleontolog przy pracy.

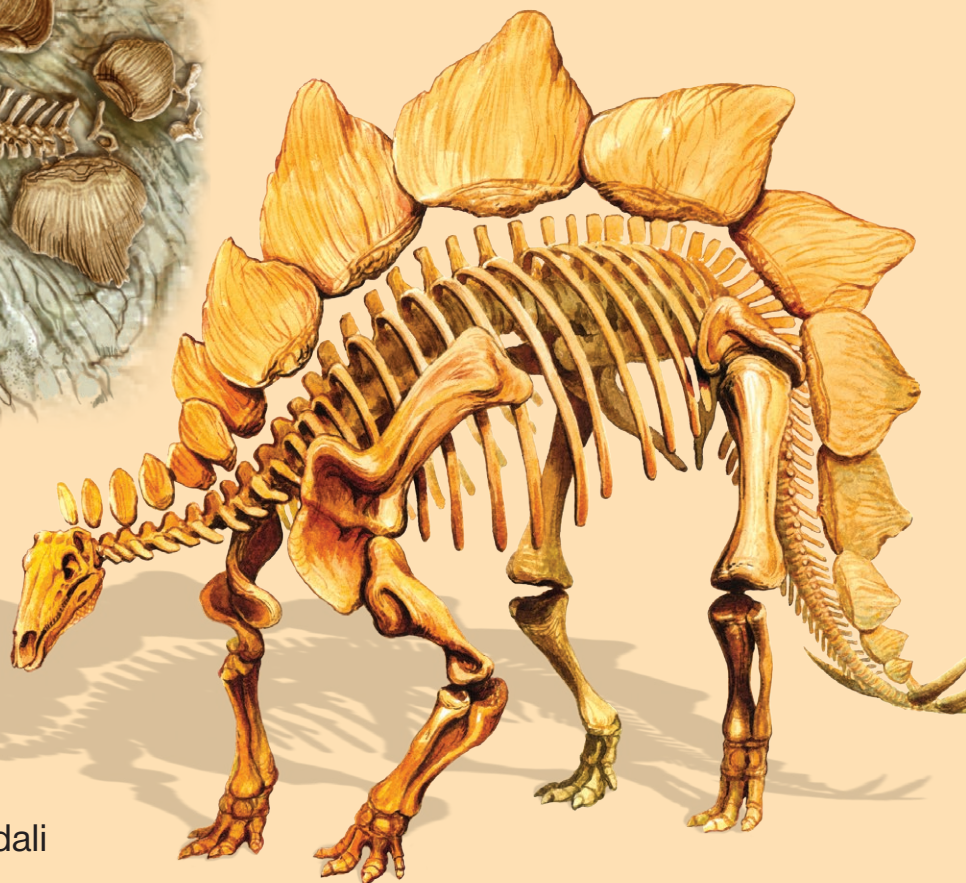
■ 70-centymetrowe kostne płyty.

■ Tak wyglądały skamieliny stegozaura po usunięciu warstwy osadów.

Układanka z kości

Paleontolodzy, którzy odkryli kości stegozaura, sądzili, że 70-centymetrowe płyty pokrywały ciało tego dinozaura, tak jak dachówki kryją dach. Dlatego nadali mu nazwę stegozaur, czyli „zadaszony jaszczur”. Dziś wiemy, że płyty sterczały na grzbiecie dinozaura.

■ Złożony szkielet ze sterczącymi na grzbiecie kostnymi płytami.